

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Tim Berginc

Vojna v Siriji – lokalni spopad med globalnimi akterji

Diplomsko delo

Ljubljana, 2014

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Tim Berginc

Mentor: doc. dr. Uroš Svete

Vojna v Siriji – lokalni spopad med globalnimi akterji

Diplomsko delo

Ljubljana, 2014

Zahvala

Iskreno se zahvaljujem vsem, ki so mi pomagali pri ustvarjanju diplomskega dela z nasveti, in tistim, ki so svojim delom ustvarili gradivo, da sem ga lahko uporabil za pisanje.

S tem naj se spomnimo tudi vseh ljudi, ki jih je ta vojna prizadela, zato naj tisti, ki so jo spodbudili, pred začetkom novih nemirov pomislijo na nedolžne ljudi, ki jih bodi prizadeli.

Vojna v Siriji - lokalni spopad med globalnimi akterji

Vojna v Siriji se je začela kot posledica nemirov v državi in zaradi podpore različnih mednarodnih akterjev upornikom v Siriji. Uporniki so lahko s temi sredstvi začeli oborožen boj proti vladni vojski in njenim podpornikom. Vojna tako zaradi mednarodnih akterjev, ki podpirajo sprti strani, traja že od leta 2011. Zaradi različnih interesov mednarodni akterji nimajo namena popustiti pri svojih ciljih, zato lahko vojna traja še dolgo časa. Prav tako veliko upornikov prihaja iz tujine, zato se njihovo število ne zmanjšuje. Tako se vojna še ne umirja, saj imata obe strani na voljo še veliko sredstev zanjo. Vladna vojska trenutno nadzoruje večji del države, vendar to še ne pomeni, da ima prednost za zmago. Nemiri v državi so se verjetno začeli predvsem zaradi nafte in zemeljskega plina, ki bi ga lahko Katar in Savdska Arabija preko sirijskega ozemlja transportirala v Evropo, s čimer se ni strinjal predsednik Sirije Bašar Al Asad. Poleg tega sta za začetek protestov verjetno kriva tudi nezadovoljstvo nekaterih ljudi in njihova želja po izboljšanju svojega položaja. V vojni je bilo zaradi tega ubitih in poškodovanih že veliko ljudi ter uničene veliko infrastrukture in še česa.

Ključne besede: vojna v Siriji, nemiri v Siriji, spopad med globalnimi akterji, bližnji vzhod.

War in Syria - local conflict between global players

The war in Syria began as a result of the unrest in the country and because of support from various international actors to the rebels in Syria. The rebels were able to use these funds to start an armed struggle against the government army and its supporters. Due to international actors who support both sides in the conflict, the war has been going on since 2011. Motivated by their different interests, the international actors do not intend to let go of their goals, so the war could continue for a long time. Also, many rebels come from abroad, so their number is not decreasing. Consequently, the war is not slowing down yet, since many more different resources for war purposes are still available to both sides. The Government army currently controls a major part of the country, but this does not mean that they have the advantage to win. The unrest in the country probably started mainly due to oil and natural gas, which could be transported by Qatar and Saudi Arabia through the Syrian territory to Europe, but the President of Syria Bashar Al-Assad disagreed. Other reasons for the protests were probably the dissatisfaction of some people and their desire to improve their situation. But as a result, many people were killed and injured in this war and a lot of infrastructure and other resources were destroyed.

Key words: war in Syria, unrest in Syria, conflict between global actors, Middle East.

KAZALO VSEBINE

1 UVOD	6
2 METODOLOŠKI OKVIR	8
2.1 PREDMET IN CILJ PREUČEVANJA.....	8
2.2 HIPOTEZI.....	8
2.3 METODE PREUČEVANJA.....	8
2.4 RAZLAGA POJMOV	8
3 ZGODOVINA SIRIJE	10
3.1 ZGODOVINA OBMOČJA.....	10
3.2 DEMOGRAFSKE ZNAČILNOSTI OBMOČJA	13
4 VOJNA V SIRIJI	14
4.1 ZAČETEK NEMIROV	14
4.2 PROPAGANDA V SIRIJSKI DRŽAVLJANJSKI VOJNI.....	16
4.3 MEDNARODNI AKTERJI	18
4.4 NOTRANJI AKTERJI	21
4.5 VOJNA V SIRIJI	23
5 ZAKLJUČEK.....	26
6 LITERATURA.....	29

1 UVOD

Vojne po vsem svetu potekajo že od nekdanj, vendar so vzroki oziroma izhodišča za začetek vojne vsakič drugačna zaradi lokalnih značilnosti nekega ozemlja. Vojne se večinoma dogajajo zaradi naravnih virov, ki jih nudi neko ozemlje oziroma je to ozemlje strateško pomembno za neko državo. Druga stran ga želi destabilizirati in s tem posredno vplivati na to državo in dogajanje v njej ali pa želi posredovati zaradi nesoglasij med narodi na nekem območju. Vojne lahko potekajo med različnimi akterji, od spopada manjših skupin do spopada velesil. Vojne imajo tudi različno dolžino trajanja in različno stopnjo intenzivnosti. Najlažje je sprožiti vojno, v kateri ne potrebujejo lastnih sil, ampak samo spodbudijo opozicijo v neki državi, jo oskrbijo s finančnimi sredstvi ter orožjem in jo spodbudijo, da se začne boriti proti trenutno vladajoči oblasti. Tako imajo najmanjše izgube, pri tem pa jim domači javnosti ni treba pojasnjevati, zakaj se je vojna pričela in zakaj bodo umirali vojaki, saj dejansko samo namenjajo sredstva eni od sprtih strani in tako poskušajo doseči cilj, za katerega bi drugače potrebovali veliko več sredstev. Vojne običajno potekajo med neenakimi nasprotniki, kjer ena od strani pred začetkom vojne nima enakih sredstev za vojno kot druga stran, zaradi različnih vzrokov. Vojne med enakima nasprotnikoma se ne dogajajo, saj nikoli obe strani nimata popolnoma enake opreme. Poleg tega bi pri takem spopadu obe strani vedeli, da nimata premoči nad drugo stranjo, kar bi pomenilo samo velikansko škodo na obeh straneh. V vojni je zelo pomembna tudi propaganda, ki vpliva na moralno sprtih strani in prebivalstva ter svetovne javnosti, ki se s pomočjo te opredeli in obsodi eno od strani. Tako poskuša vplivati na končanje spopadov in podpreti eno od strani. Vojno se preučuje že dolgo časa, saj se te dogajajo od večnosti. S preučevanjem se poskušajo ugotoviti kako pride do vojne in zakaj se te dogajajo. Veda, ki se ukvarja in preučuje vojne, se imenuje polemologija. Na vprašanje, kaj je vojna, ostaja veliko odgovorov oziroma definicij. Vojna je oborožen spopad, v katerega je vpletenih nekaj subjektov, ta se razteza na nekem ozemlju in ni omejena samo na neko mesto. Pri tem povzroči tudi veliko žrtev in sproži veliko notranje- oziroma zunanjepolitičnih posledic. Zato se vanjo običajno vplete več strani, ki želijo pomagati eni od strani ter tako prispevati k njeni zmagi in imeti pri tem neko korist (Britanica 2014č).

Tako se je tudi v Siriji marca 2011 sirijska vlada, ki jo je vodil predsednik Bašar Al Asad, soočila z različnimi protesti po vsej državi, kjer so protestniki zahtevali konec avtoritarnosti predsednika Asada in njegovega režima. Ti so bili spodbujeni s pomočjo sredstev iz tujine, ki

so jim pomagala začeti večje nemire v državi. Sirijska vlada je proteste nasilno zatrla s pomočjo policije, vojske in paravojaških sil. Po tem dejanju se je protest ljudi s podporo iz tujine razširil v državljansko vojno, ki traja še danes, pri tem se spori niso rešili, ampak samo še bolj poglobili. Prebivalci države zaradi tega najbolj trpijo in so velikokrat tarča teroristov, ki napadajo predvsem šole in javna mesta, na katerih se zadržuje veliko ljudi, s čimer želijo ustrahovati in zlomiti voljo ljudi. Umrlo je tudi mnogo ljudi, veliko je bilo izseljenih, zato ne morejo več živeti v miru, poleg tega so tisti ljudje na območjih kjer je vojska že pregnala upornike sedaj postali tarča različnih uporniških skupin in v njihovih naseljih izvajajo teroristične napade. Poleg tega jih je veliko tudi pregnanih iz svojih domov ter poškodovanih in ranjenih. Vojna je od začetka povzročila tudi veliko materialno škodo, zaradi katere sedaj najbolj trpijo prebivalci, ki so zaradi spopadov morali zapustiti svoje domove (Britanica 2014c).

Na začetek nemirov se je odzvala tudi mednarodna skupnost z obsojanjem nasilja, vendar poleg mednarodne pomoči, ki je bila namenjena beguncem, niso uspeli doseči ničesar za končanje sporov med sprtimi stranmi. Spor se s pomočjo globalnih akterjev samo zaostreje, saj ti podpirajo med sabo sprti strani z materialnimi sredstvi za vojno ter s tem situacijo v državi zaostrejejo, poleg tega se je mednarodni fokus s Sirije premaknil v Ukrajino ter s tem še zmanjšal možnosti za rešitev vojne v Siriji. Prav tako bi morala mednarodna skupnost bolje sodelovati pri reševanju sporov v Siriji. Ta ne bi smela prezreti dogajanja v državi zaradi novih kriz, ki se pojavljajo v svetu, in s tem podaljšati reševanje spora (Charbonneau 2014).

2 METODOLOŠKI OKVIR

2.1 PREDMET IN CILJ PREUČEVANJA

Predmet preučevanja v nalogi je vojna v Siriji. Osredotočil se bom na to, kdo se posredno spopada v Siriji in kateri akterji so vpleteni neposredno, kakšen je njihov namen, cilj in kaj želijo s tem doseči. Zanimamo me bo, kako in kakšen način različne države pomagajo sprtim stranem in njihovim privržencem ter kakšno vlogo imajo pri tem mediji, ki na različne načine poročajo o dogodkih.

2.2 HIPOTEZI

Hipoteza 1: Vojna v Siriji je bila sprožena zaradi zunanjih akterjev.

Hipoteza 2: Vojna poteka med dvema neenakima stranema, ki nimata enakih pogojev za boj.

2.3 METODE PREUČEVANJA

Pri pisanju diplomske naloge bom za preučevanje snovi uporabil analizo in interpretacijo sekundarnih virov. Pri pisanju bom uporabil zgodovinopisno metodo za analizo tega, zakaj se je začela vojna in kdo je vse posredno in neposredno vpleten. Primerjalno metodo bom uporabil za primerjanje držav, ki so vpletene v ta spopad. Deskriptivno metodo bom uporabil predvsem za predstavitev vojne.

2.4 RAZLAGA POJMOV

Vojna

Vojna je konflikt med različnimi skupinami različne dolžine in stopnje. Je sovražnost med različnimi skupinami, ki se med seboj bojujejo za prevlado in utrditvijo svoje oblasti. Vojna običajno poteka med neenakimi nasprotniki, kjer sile in sredstva med njimi niso enakovredna. V vojni se običajno pojavijo tudi nedolžne žrtve in uporniki, ki se lahko nahajajo v notranjosti

neke države in uničujejo infrastrukturo, pomembno za državo, s čimer želijo oslabiti državo in pripomoči k zmagi druge države (Britanica 2014č).

Definicija vojne po Antonu Beblerju je malo drugačna in jo opredeli z drugega zornega kota. »Vojna je izredno zaostren družbeni spopad, v katerem se: družbene skupnosti (plemena, ljudstva, razredi, rasne, etnične, verske in druge skupnosti), gibanja, države in združenja držav kontinuirano in organizirano na vseh straneh borijo za uveljavitev svojih ciljev, ob pretežni uporabi množičnega oboroženega boja, ki po obsegu in posledicah bistveno presega druge oblike oboroženega nasilja na isti ravni družbenega razvoja in vojaške tehnologije« (Javornik 2000, 315). S čimer poudari, da je vojna nekaj nasilnega, kar se dogaja med različnimi skupinami za dosego nekega cilja, ki ga na drugačen način ne uspejo doseči oziroma se o njem sporazumeti.

Definicija Heidelberškega centra za mednarodno raziskovanje konfliktov je malo bolj kompleksna, saj upošteva različne stopnje oboroženega konflikta glede na stopnjo intenzivnosti in ne glede na število mrtvih. Razlikuje pet stopenj konflikta glede na stopnjo zaznanega nasilja in škodo, ki jo ta povzroči. Tako je najnižja stopnja latenten konflikt, najvišja pa vojna. Na tak način lahko različne konflikte lažje primerjamo med seboj, saj jih primerjamo po stopnji nasilja. Konflikt je tako spor zaradi različnih interesov med vsaj dvema neposredno vpletenima akterjema, ki ima vpliv na normalno delovanje družbe. Ti interesi so pomembni za vse sprte strani in si močno prizadevajo za svoja stališča ter zmago v konfliktu (Heidelberg Institute for International Conflict Research 2014).

Globalni akterji

Globalni akterji so akterji, ki so imajo vpliv zunaj meja države, iz katere izhajajo. Ti akterji so lahko državni in nedržavni. Državni so tisti, ki jih financira država in večinoma zastopajo interese države na nekem območju. Nedržavni so tisti, ki jih ni organizirala država in zastopajo predvsem lastne interese. Nedržavnih je več in se delijo na več podskupin glede na to, kaj je njihov glavni cilj. Nedržavne organizacije so različne korporacije, fundacije, različna osvobodilna gibanja, nadsacionalne enote in posamezniki. Vpliv na vojne imajo tako državne kot nedržavne organizacije. Državne predvsem zaradi strateških interesov, nedržavne zaradi želje po zaslužku z različnimi dobrinami, ki so na nekem območju, zaradi želje po spremembi oblasti, zaradi osebnih koristi ali drugih stvari (Sabourin 2012).

3 ZGODOVINA SIRIJE

3.1 ZGODOVINA OBMOČJA

Na razvoj območja Sirije in ljudi na tem območju je vplivalo veliko različnih civilizacij in ljudstev, ki so živela na tem območju. Večji pomen za današnje dogajanje pa so verjetno imeli predvsem Rimljani in krščanstvo, ki se je že v tistem času razširilo na tem območju. Rimljani so območje razdelili v province in Sirija je postala ena od pomembnejših provinc. Pomembno vlogo je imela zaradi pridelave različnih živil, med katere sodijo vino, olive, sadje in različni oreščki. Poleg tega so izdelovali oz. pridobivali še steklo, lan, železo in vijolično barvo. V rimskem obdobju so zgradili tudi veliko infrastrukture v mestih, vključno z obrambnim zidom, ki je pomagal ščititi province pred vdori sovražnikov. Po razdelitvi Rimskega cesarstva na dva dela je območje Sirije ostalo v Bizantinskem delu cesarstva. V tem času je bila upravljana iz Bizanca, ki je bil center Bizantinskega cesarstva. Po umiku Bizantinskega cesarstva iz območja Sirije v prvi polovici 7. stoletja so ta prostor začeli osvajati Arabci. Ohranili so prejšnji administrativni sistem in uvedli nov način pobiranja davkov. V tem času se je začela tudi islamizacija, vendar kristjanov in judov niso preganjali, imeli pa so manj pravic (Britanica 2014b). Najbolj cvetoče obdobje za ozemlje Sirije je bilo v obdobju od leta 661 do leta 750. V tem času je bila na območju Sirije ustanovljena prva mornarica, ki je ostala še iz časov Bizantinskega cesarstva. V tem času je tudi mesto Damask doseglo veliko slavo in stopnjo razvitosti, saj je bilo v mestu zgrajeno veliko infrastrukture za potrebe in razvoj mesta, tudi trgovina je bila dobro razvita. Prav tako so imeli kristjani in judje enake pravice kot muslimani in so lahko delali v javnih službah in na uradih. Po letu 750 pa se je za to območje začelo slabše obdobje, saj se je zamenjal vladar, pomembnejše pa je postalo območje današnjega Iraka in današnje mesto Bagdad. Arabska oblast je začela slabeti z napadi Mongolov iz severa, ki so s svojimi pohodi temu ozemlju povzročili veliko škode (Global security 2014).

Na ozemlju Sirije so potekale tudi Križarske vojne, ki so bile med letoma 1070 1249. Ozemlje Sirije je skoraj ves čas bilo ozemlje bojov in boji so potekali predvsem na tem območju. Zato je za Križarji na tem ozemlju ostalo veliko utrdb, ki so bile namenjene obrambi ozemlja. Križarji so po osvajanju ozemlja potrebovali sredstva za preživetje na zasedenih ozemljih. To jih je spodbudilo, da so sodelovali z lokalnim prebivalstvom in včasih tudi prevzeli navade

domačinov v muslimanskih mestih. Križarji iz prvih križarskih vojn so imeli boljše odnose z lokalnimi arabskimi muslimani in arabskimi kristjani kot njihovi nasledniki, saj so z njimi bolj poskušali sodelovati in preživeti. Kljub temu niso bili vsi pripravljeni k sodelovanju, in to je povzročilo veliko nasilja tudi nad lokalnim prebivalstvom, kar jim je ostalo v globokem spominu in je imelo vpliv na razvoj ljudi na tem območju in njihov odnos do kristjanov. Vsi križarji niso nikoli oblikovali enotne fronte proti muslimanom, kjer bi se vsi združili in premagali nasprotnika. Sirski muslimani so na koncu poskušali oblikovati združeno fronto proti njim in jih pregnati iz tega ozemlja. Uspeli so združiti podporo prebivalstva za vojno in pridobiti vojsko za boj proti kristjanom. Križarske vojne so imele velik vpliv na kasnejše odnose med islamom in krščanskim svetom, saj so nekatera dejanja križarjev, kot so bili pokoli in podobna dejanja, pustila globok pečat v islamski družbi, ki je kasneje vplivalo tudi na razvoj islamske družbe. Po prevladi nad kristjani je Islamski imperij postavil svoj sedež v Damask. Pod vodstvom Saladina je tako območje Sirije ponovno doživelo dobo večjega razvoja in miru. Po njegovi smrti pa so to ozemlje zavzeli Mameluki iz Egipta in združili območje Sirije z Egiptom. Obranili so se tudi pred Mongoli, ki so jih pri Damasku premagali leta 1260 (Britanica 2014a).

Leta 1516 so Sirijo priključili Otomanskemu cesarstvu, ki je zavzelo to območje. To obdobje je bilo najdaljše, saj je trajalo do konca prve svetovne vojne leta 1918, ko je Otomansko cesarstvo razpadlo. Vladar, določen za ozemlje Sirije, je imel popolno oblast nad območjem. Imel je nadzor nad administracijo in vojsko; dokler je uspešno pobiral, je davke in vzdrževal red na območju. Prebivalci niso imeli veliko možnosti za razvoj in upravljanje s svojim ozemljem, razen tisti, ki so se šolali na univerzah za potrebe cesarstva. Ekonomija v tem času ni bila dobra, prebivalstvo se je zmanjšalo za približno 30 odstotkov in veliko naselij se je izpraznilo in izginilo v puščavi. Ta čas za prebivalce Sirije ni bil dober, saj niso imeli možnosti za razvoj in napredek, ampak je bilo območje zaradi slabega gospodarjenja Otomanskega cesarstva v zatonu. Zaradi pomanjkanja in revščine so bili prebivalci tudi večkrat nezadovoljni, vendar jim nikoli ni uspelo doseči večjih sprememb. Zaradi trgovanja z zahodnimi državami so na to območje prišli tudi misijonarji, učitelji znanstveniki in turisti, ki so pridobili neke osnovne pravice in so lahko živeli normalno življenje ter tako vplivali na lokalno prebivalstvo in obratno. Obdobje Otomanskega cesarstva se je končalo po koncu 1. svetovne vojne, ko je na tem območju Društvo narodov uveljavilo francoski mandat nad ozemljem Sirije (Country studies 2014).

Po prihodu francoske vojske leta 1920 so Sirijo razdelili na tri dele, da bi še dodatno oslabili arabski nacionalizem so začeli podpirati manjšine, med katerimi je bila tudi alavitska manjšina, ki je s časom pridobila velik vpliv. To so najbolj podprli in ji najbolj omogočili prihod na vodilna mesta, saj so s tem želeli vplivati na varnost v državi in preprečiti prevelik vpliv večinskega prebivalstva na varnostno situacijo. Alaviti so imeli vpliv tudi na kasnejši potek dogodkov, zaradi njihovega velikega vpliva v državi. V tem času so v Siriji že živeli kristjani in muslimani. Oblast so prav tako prevzeli Francozi in uvedli francoski jezik v šole, in tako so državo ponovno vodili tujci. S tem prebivalstvo ni bilo zadovoljno in so želeli spremembe. Zato so s protesti uspeli doseči nekaj več svobode in so se lahko vključevali v politiko ter pripravljali na suverenost države, ki jo je zahtevalo Društvo narodov od francoske oblasti. Francoska oblast v Siriji je trajala do konca 2. svetovne vojne, med katero so Sirijci začeli pridobivati vedno več oblasti. Francoska vojska je Sirijo zapustila leta 1946 z resolucijo Združenih narodov. Po njihovem odhodu so zaradi visokih položajev v državi prišli do vodstva predvsem alaviti in poskušali utrditi svojo moč (East Time 2014).

Moderna sirijska država se začne 17. aprila 1946, po tem ko jo je zapustila francoska vojska in predala oblast lokalnim oblastem. V prvih letih po osamosvojitvi je bila država urejena na demokratični osnovi, ki je ostala po odhodu Francije, ostale so stranke, ki so se borile proti francoski nadoblasti. Na parlamentarnih volitvah leta 1947 so največ glasov dobili člani Nacionalne stranke zaradi onemogočenja delovanja Arabske socialistične stranke in Panarabske stranke, vendar s tem zaradi kasnejšega drobljenja Nacionalne stranke po regionalnem principu v državi niso ustvarili stabilnega okolja. Kmalu po prevzemu in pridobitvi oblasti se je stanje v državi poslabšalo. V letu 1948 se je država zapletla v arabsko vojno z Izraelom, ki je bila na novo ustanovljena država in je mejila na Sirijo. To je stanje v državi še poslabšalo in v državi se je zgodilo veliko državnih udarov, ki so se začeli leta 1949 in trajali do leta 1970, ko je na oblast prišel Hafez Al Asad. V letu 1958 so z referendumom ustanovili tudi Združeno arabsko republiko, v kateri sta bila združena Sirija in Egipt, a je ta v letu 1961 po vojaškem državnem udaru razpadla. Državo je prevzela koalicija, v kateri je bila tudi Arabska socialistična stranka Baas, katere kasnejši član je bil tudi predsednik države Hafez Al Asad. V tem času se je v državi zamenjalo veliko voditeljev, ampak nikomur ni uspelo vzpostaviti trdne oblasti. Nekajkrat je prišlo do spremembe oblasti tudi s podporo iz tujine. V državi so imeli v tem času tudi nekaj kriz, ki so še dodatno pripomogle k nestabilnosti države in želji prebivalstva po izboljšanju razmer in stabilnosti oblasti (East Time 2014).

Hafeza Al Asada je po prihodu na oblast uspel utrditi politično oblast in začel prenovo države. Sredstva je namenil prenovi velikih kapitalskih podjetij, spodbujanju trgovine in naložbam v zasebnem sektorju, predvsem gradbeništvu in kmetijstvu. K razvoju države je veliko pripomogla tudi naftna industrija, predvsem v času naftne krize, ko je imela nafta višjo vrednost. Vendar tudi to obdobje ni minilo brez vojn, saj je bila Sirija vpletena v nekaj vojn z Izraelom, vendar meja med državama še vedno ni točno določena. V času prve iraške vojne je Evropska skupnost obljubila finančno pomoč Siriji, če podpre mednarodne sankcije proti Iraku. Po podprtju ukrepov so Siriji namenili pomoč v višini 1,25 milijona dolarjev in kredite v višini 3–4 milijard dolarjev. Ta podpora državi je zelo spodbudila gospodarstvo in razvoj države. Kljub temu ima Sirija še vedno nerešena mejna vprašanja z Izraelom, nedoločeno mejo na Golanskem višavju, ki so ga večkrat poskušali rešiti tudi z mirovnimi pogajanjmi, ampak jim še ni uspelo zgodbe pripeljati do konca. Ta težava je ostala zaradi vojn med Sirijo in Izraelom. Prav tako je bilo v tem obdobju v državi veliko političnih zapornikov. Leta 2000 je umrl takratni predsednik Hafez Al Asad. Po njegovi smrti je na oblast prišel njegov sin Bašar Al Asad, ki je prejel 97,3 % podporo volivcev. Tudi on se je zavzel za rešitev spora z Izraelom in povrnitev mej izpred vojne leta 1967, vendar mu ni uspelo. V državi se je z leti pojavilo vedno več nezadovoljstva, ki so ga ljudje izražali na demonstracijah, ki so prerasle v državljansko vojno (East Time 2014). V juniju leta 2014 so v Siriji kljub vojni potekale predsedniške volitve, saj se je iztekel mandat Bašarja Al Asada. Volitve so potekale v delih države, kjer je bilo to iz varnostnih razlogov mogoče. Volili so lahko tudi begunci, ki so zaradi vojne zapustili svoje domove in so se v času volitev nahajali na območju, kjer so potekale volitve. Na volitvah so volivci lahko izbirali med tremi kandidati, kar je bilo omogočeno prvič po skoraj 50 letih. Volitev se je udeležilo 73.42 % volilnih upravičencev. Po izboru volivcev je na volitvah zmagal predsednik Bašar Al Asad z 88.7 % podporo. Tako so bile v Siriji izpeljane volitve, na katerih so ljudje potrdili predsednika države in mu tako izrazili podporo v vojni proti upornikom v Siriji (RT 2014b).

3.2 DEMOGRAFSKE ZNAČILNOSTI OBMOČJA

Demografski podatki so podatki o prebivalstvu v neki državi. Povedo, koliko je prebivalcev, kakšne veroizpovedi so, kakšne narodnosti so in drugi podatki o prebivalstvu. V Siriji naj bi po oceni iz leta 2014 živelo 17.951.639 ljudi. Tako je Sirija na 61. mestu na svetu po številu

prebivalcev. Med njimi naj bi bilo približno 90,3 % Arabcev in približno 9,7 % Kurdov in Armencev ter drugih narodnosti, ki niso tako številčne. Uradni jezik je arabski. Preostalo prebivalstvo govori še armenski, kurdski in druge redkejšje jezike. Nekateri prebivalci govorijo tudi angleško in francosko kot posledica kolonizacije (The world factbook 2014).

Večina prebivalstva je muslimanskega, približno 87 %. Tako je v Siriji približno 74 % sunitov in približno 13 % alavitov in šiitov. Približno 10 % prebivalstva je ortodoksnih kristjanov in približno 3 % judov. Tako je tudi verska sestava pripomogla k poglobljanju spora, ker so trenutno manjšinski alaviti, ki so bili že večkrat zatirani, na veliko vodilnih mestih. Zato so pri netenju nemirov želeli najbolj vplivati ravno na versko raznolikost in tako povečati spore med suniti in drugimi. Tako se ljudje lažje ločujejo na skupine in s tem lažje usmerjajo celotno skupino proti drugi, s pravilno podporo in primernim načinom (The world factbook 2014).

V starostni piramidi je največ prebivalcev starih od 25 do 54 let, približno 37,9 %. Prebivalcev v starosti od 0 do 14 let je približno 33,1 %. Nekaj manj je prebivalcev, starih od 15 do 24, 20,2 %. Prebivalcev starih od 55 do 64 let je 3,9 % in približno toliko jih je tudi starejših od 65 let. Povprečna starost prebivalca je 23,3 leta. V državi je leta 2014 ocenjena tudi negativna rast prebivalca, približno -9,73 %. Tako stanje je verjetno posledica državljanske vojne in veliko žrtev, saj naj bi bilo povprečno rojenih 2,68 otrok na žensko, kar bi brez smrtnih žrtev zaradi vojne pomenilo, da bi morala biti v državi pozitivna rast prebivalstva. Prav tako je po oceni iz leta 2014 približno 113,51 migrantov na 1000 prebivalcev, ki odhajajo iz Sirije zaradi vojne. Po podatkih iz leta 2011 naj bi bilo približno 56,1 % urbanega prebivalstva. Pričakovana življenjska doba je 68,41 let, za moške približno 61,4 let in 75,84 let za ženske po oceni iz leta 2014. Približno 84,1 % prebivalstva starega nad 15 let je pismenega. Od tega je pismenih kar 90,3 % moških in 77,7 % žensk. Kar pomeni, da so moški večkrat deležni šolanja kot ženske. V državi je približno 19,2 % brezposelnih. Med njimi je po podatkih iz leta 2010 približno 15,3 % moških in 40,2 % žensk. To ponovno kaže na to, da so moški bolj cenjeni in imajo več možnosti za razvoj v družbi kot ženske (The world factbook 2014).

4 VOJNA V SIRIJI

4.1 ZAČETEK NEMIROV

Nemiri v Siriji, ki so prerasli v državljansko vojno, so se začeli s protesti. Protesti so se začeli konec januarja leta 2011. Na začetku so bili manjši in se jih ni udeležilo veliko ljudi. Večji protesti so se začeli marca v mestu Daraa na jugu Sirije, ko se je v začetku marca zbralo na stotine ljudi, ki so protestirali proti vodstvu države. Protestnike – nekaj jih je tudi umrlo – so razgnale varnostne sile. Oblasti so napovedale, da bodo sodile tistim, ki so odgovorni za streljanje na protestnike, vendar slednjih to ni pomirilo in so se zbrali še v večjem številu, pri čemer so policisti uporabili solzivec, da bi jih razgnali. Iz protesta proti oblastem so v bližnjem kraju protestniki zažgali sedež vladajoče stranke Baath ter policijsko postajo. V Daraaji pa so zažgali rezidenco guvernerja in uničili kip prejšnjega predsednika Hafeza Al Asada. Tako so protestniki s protesti in nasilnim uničevanjem simbolov oblasti želeli pokazati svoje nestrinjanje z oblastjo sedanjega predsednika Bašarja Al Asada. Mednarodni akterji so tako s protesti in podporo iz tujine želeli spodbuditi sovraštvo med različnimi skupinami v državi in tako povzročiti državljansko vojno med večinskimi suniti ter ostalimi verskimi skupinami, izmed katerih imajo trenutno alaviti največjo moč v državi, saj v to skupino spada tudi sedanji predsednik države Bašar Al Asad (Rtvslo 2011). Tako so se začela nasprotovanja in nesoglasja med skupinami in nasilje se je tako začelo povečevati.

Od marca naprej se je nasilje samo še stopnjevalo in država je vedno bolj drsela v državljansko vojno. Povečevati se je začelo število žrtev in gmotna škoda, ki jo so jo povzročili spopadi. Zaradi povečevanja protestov in uporabe različnih nasilnih sredstev protestnikov je vojska začela za zatiranje protestov uporabljati tudi oklepnike, tanke in topništvo za obstreljevanje položajev teroristov, vendar je z uporabo topništva velikokrat zadela tudi mirno prebivalstvo in civilne domove. Julija 2011 so ustanovili oboroženo sirijsko opozicijo, ki se je začela boriti proti sirijski vojski. Zaradi tega je sirijska vojska začela uporabljati tudi težko topništvo, helikopterje in letala za boj proti upornikom. Upornike so napadali predvsem na ozemljih, ki so jih ti zasedli ter jih ponovno osvobajali. Zaradi uporabe letalstva so uporniki začeli uporabljati tudi orožje za protiletalsko obrambo in napadati letalske baze sirijske vojske. Letalstvo je uspešno opravljalo svoje naloge, kljub temu da so uporniku uspeli uničiti nekaj letal in helikopterjev. Z letalstvom so napadali predvsem območja, ki so jih zasedli uporniki za podporo kopenskim enotam pri osvobajanju zasedenih območji, poleg tega so za to uporabljali tudi topništvo. Sirijska vojska je tako osvobajala zasedena območja, ki so jih zasedli uporniki. Vendar so vojaki pri osvobajanju ozemelj velikokrat naleteli na postavljene mine in druge eksplozivne naprave, ki so ogrožale njihovo

varnost ter varnost ljudi, ki so se želeli vrniti na ta območja. Območja so bila običajno tudi opustošena, saj so uporniki odnesli vse, kar se je dalo, ostalo pa poskušali uničiti. To povzroča državi tudi veliko škode in bo potrebno vložiti veliko sredstev za obnovo države in vzpostavitev normalnega življenja za ljudi. Kljub temu pa se vseh zgodovinskih objektov in škode, ki je bila povzročena prebivalcem, ne bo dalo popraviti, saj škode, povzročene ljudem zaradi smrti, ni možno popraviti. To povzroči posledično škodo tudi državi, saj se število ljudi v državi ne povečuje in se ta tako tudi počasneje razvija in je v slabšem položaju kot ostale države (Boxx 2013).

4.2 PROPAGANDA V SIRSKI DRŽAVLJANSKI VOJNI

Mediji imajo v današnjem času velik vpliv na družbo, zato je pomembno, da se ljudje tega zavedajo, saj je velikokrat zelo pomembna medijska vojna, ki lahko spodbudi mednarodno javnost k nekim dejanjem. Tako je zelo pomembno, kaj poročajo množični mediji, ki ustvarjajo sliko o nekem dogodku ter katere informacije bodo posredovali naprej in katere bodo izpustili. Tako je bilo to pomembno tudi na začetku vojne v Siriji, saj je pomembno, na katero stran se postavi javnost, ker bi se javnost lahko ne strinjala s politiko njihove države do Sirije in tako povzročila spremembe v politiki do Sirije. Tako je poročanje ruskih medijev, drugačno od poročanja medijev v Združenih državah Amerike, kljub temu da poročajo o istem dogodku. Vsaka stran je poudarila tiste informacije, ki koristijo njihovi politiki in njihovim stališčem v odnosu do Sirije in želijo predstaviti javnosti dogodka v skladu s svojimi prepričanji.

O vojni v Siriji je na začetku nemirov in bojov poročalo veliko različnih medijev, kasneje se je to zmanjšalo in je v množičnih medijih veliko manj informacij o dogajanju v Siriji, predvsem po začetku protestov v Ukrajini, ki je popolnoma zasenčila dogodke v Siriji, zaradi česar so se verjetno niso nadaljevala mirovna pogajanja za mir v Siriji. Vendar nekateri mediji še vedno pogosto poročajo o dogajanjih v Siriji in snemajo dogajanje na tistem območju. En od takih medijev je Abhazijska informacijska agencija, ki poroča o različnih dogodkih v Siriji. Objavlja tudi povzetke o dnevni dogodkih. Med drugim poroča tudi o različnih napadih upornikov na mirno prebivalstvo, o odkritem orožju, ki ga je zasegla sirijska vojska, o preprečenih bombnih napadih upornikov, o delovanju sirijske vojske v različnih mestih in njihovem boju proti upornikom in drugem. Ta informativna agencija je ruska in poroča delno

tudi z ruskega zornega kota. S svojim delom na internet posreduje informacije o vojni v Siriji na malo drugačen način kot večina množičnih medijev (Abkhazian network news agency 2014).

Tako je poročanje medijev o dnevnih ali minulih dogodkih lahko ne popolnoma točno, ker lahko izpustijo nek del informacij zaradi različnih vzrokov. Morda jih niso dobili ali jih ne smejo posredovati naprej. Tako so lahko ti dogodki, ki jih napihujejo mediji, videti popolnoma drugačni, kot jih vidijo in doživijo udeleženci. V nadaljevanju bom predstavil enega od intervjujev z Anhar Kochnevo, ki je ruska turistična delavka, zaradi česar ima svoj pogled na dogajanje v Siriji. Specializirana je za Bližnji vzhod in velikokrat potuje v Sirijo, kjer je v stiku z domačini. Povedala je, da v Siriji ni srečala ljudi, ki bi podpirali protivladne proteste. Ravno nasprotno, videla je veliko različnih vozil, ki so imela obešen portret predsednika Bašarja Al Asada, poleg tega veliko ljudi na ulici nosi sirijske zastave, s čimer mu izkazujejo podporo. Poleg tega so organizirali tudi shod v podporo predsedniku. Povedala je tudi, da mediji velikokrat prirejajo resnico in poročajo o nečem, kar ni popolnoma res. Na primer o tem, da je 1. aprila 2011 v Damasku potekal velik protivladni protest, ki so ga razgnali policisti s solzivcem, vendar tega protesta prebivalci tega mesta ta dan niso niti videli. Objavljajo tudi fotografije, posnete med nemiri v drugih arabskih državah, in poročajo, da se to dogaja v Siriji (Kevorkova 2014). Primer tega je objava fotografije britanske informativne televizije, ker je objavila fotografije iz Iraka in pisala o masakru, ki se je zgodil v Siriji. Za svoje poročanje se je kasneje sicer opravičila, ampak posledic objave fotografije se s tem ni dalo ustaviti, saj jo je videlo veliko ljudi, tako da je fotografija že ustvarila neko mnenje pri ljudeh o dogajanju v Siriji. To je en od primerov netočnega poročanja in prirejanja podatkov o dejanskem stanju. To je sicer lahko bila samo napaka, ampak ne vemo, ali je bila namerna ali ne. Kolikokrat se je to že zgodilo, a tega ni nihče opazil, ne vemo natančno (Hamilton 2012).

V intervjuju z rusko turistično delavko sem izvedel, da prebivalci za netenje nemirov v Siriji med šiiti in suniti ter za veliko napadov na civiliste in policiste krivijo specialne enote iz Iraka, ki so jih tam organizirale ameriške enote po zasedbi države. Nekaj so jih uspeli tudi ujeti in ugotoviti, da so res iz Iraka, poleg tega so uporabljali tudi ameriško orožje. Na tak način te skupine sejejo strah in paniko med prebivalci Sirije. Zaradi njih in podobnih skupin si ljudje ne upajo iz domov. Kljub temu nekateri vseeno tvegajo življenja in na skrivaj snemajo, kako streljajo po okolici, ropajo in uničujejo stvari. Proti njim se bori vojska in poskuša

zaščititi prebivalstvo pred nasiljem. Tako se poročanje medijev zelo razlikuje od informacij, ki jih posredujejo ljudi iz tistega območja. Mediji velikokrat napišejo in povedo nekatere informacije, pomembne podrobnosti pa izpustijo, zaradi česar se pogled na neko stvar lahko popolnoma spremeni. Tako želijo na svojo stran z informacijsko vojno pridobiti javno mnenje prebivalstva in tako upravičiti svoje stališče (Kevorkova 2014).

4.3 MEDNARODNI AKTERJI

Mnoge tuje države si želele vplivati na dogajanje v tej državi. Poleg sosednjih držav imajo na Sirijo vpliv tudi nekatere velesile. Mirne demonstracije so se skozi čas spremenile v nasilen konflikt med uporniki in podporniki režima Bašarja Al Asada. To je predvsem konflikt med manjšinami in uporniki. Manjšine so alaviti, šiiti in kristjani, podporniki režima, ki jih v večji meri podpira Iran. Uporniki so večinoma suniti, ki jih podpirata Savdska Arabija in Katar, ter drugo sunitsko prebivalstvo. Na vladni strani je tudi Hesbolah iz Libanona, nasproti njim se borijo islamski ekstremisti. Vojna med njimi je tako terjala že veliko življenj, zati si je mednarodna skupnost prizadevala za umiritev stanja v državi. To so želeli narediti z mirovnimi pogovori v Ženevi, ki do zdaj niso prinesli rezultata (Tharoor 2013).

Glavni podporniki Asadovega režima je predvsem Iran, ki je eden glavnih zaveznikov Sirije in jo podpira z vojaškim materialom in predvsem finančno. Hezbolah iz Libanona podpira vodstvo Sirije s svojimi enotami, kljub temu da je Libanon večinsko sunitski, njihovi pripadniki pa ne podpirajo vlade Bašarja Al Asada. Posledično se je tja umaknilo tudi veliko sunitskih beguncev. Ruska federacija državo oskrbuje z različnim vojaškim materialom. Kitajska se ne vpleta v samo oskrbo ene izmed strani, je pa podprla Rusko federacijo v mednarodni skupnosti. Uradni Irak je tudi na strani Sirije, saj je s svojim šiitskim vodstvom sprejel tudi nekaj beguncev iz Sirije in dovolil letalski transport sredstev iz Irana v Sirijo skozi svoj zračni prostor. Velik pomen Sirije za Iran je predvsem strateška lega Sirije na Bližnjem vzhodu ob Sredozemskem morju, pomembna je tudi zaradi povezave z naftno industrijo ter transportom nafte do Sredozemskega morja (Tharoor 2013).

Uporniki so predvsem nedržavni akterji, združeni v različne skupine. Glavni podporniki upornikov sta predvsem Savdska Arabija in Katar, ki podpirata upornike z orožjem in drugimi sredstvi za bojevanje. Poleg njih so na strani upornikov tudi Turčija, ki jih prav tako oskrbuje

z orožjem in opremo, ter je pozivala k odstopu Bašarja al Asada, sprejela je tudi veliko sunitskih beguncev, ki so se zaradi vojne umaknili iz Sirije. Združene države Amerike nudijo materialno podporo upornikom v obliki hrane in s poslanim orožjem ter drugimi materialnimi sredstvi. Evropska unija je z odpravo embarga na prodajo orožja upornikom tudi posredno na strani upornikov. Velika Britanija, Francija in Nemčija prav tako oskrbujejo upornike z različnim vojaškim materialom. Poleg tega naj bi Francija in Velika Britanija upornikom nudila pomoč pri urjenju upornikov in upravljanjem z orožjem. Izrael je delno na obeh straneh, saj mu zmaga upornikov prinaša bolj nestabilno okolje, vendar zaradi podpore Združenih držav Amerike ne more podpirati trenutnega režima, kar bi ji na daljši rok verjetno bolj koristil (Tharoor 2013).

Sirija je tako tudi lokalno območje, na katerem se spopadajo različne strani med seboj. Tam želijo doseči prevlado nad drugo in tako povečati svoj vpliv na tem območju. Sirija je pomembna za Rusko federacijo, saj ima tam še zadnje mediteransko pristanišče, ki ga želi ohraniti in razširiti, kar pa je mogoče, če ostane na oblasti v Siriji trenutno vodstvo. Poleg tega želijo v Siriji razširiti naftna polja in tako povečati prihodek. Manjšega pomena za ti dve državi je mednarodna trgovina, zato je toliko bolj pomembna prodaja Ruskega orožja Siriji, ki se je povečevalo v zadnjem času. Trgovinski odnosi med državama in vlaganje ruskega kapitala v Sirijo se lahko uspešno nadaljujejo samo, če v državi ostane stabilen režim Bašarja al Asada in ne nestabilno okolje, kot je nastalo po arabski pomladi v severnoafriških državah, kjer je oblast nestabilna in zato posledično stalno prihaja do nemirov in protestov. Stabilnost Sirije je velikega pomena za Rusko federacijo tudi zato, ker se bi z destabilizacijo države lahko začela nestabilnost širiti tudi naprej na sever na Kavkaz, kar bi posledično prineslo nemire v Rusko federacijo in odprlo novo vojno tudi na tem ozemlju (Tucker 2013). Združene države Amerike si ravno zaradi tega želijo destabilizirati državo in tako posledično oslabiti Rusko federacijo, jim tako prekiniti vojaško trgovino s Sirijo in odstraniti rusko vojaško pristanišče s sirijske obale. Z razširitvijo nestabilnosti in nemirov želijo nadaljevati tudi proti severu in jih zanetiti tudi na Kavkazu. Kljub temu si ne želijo povzročati velikih težav Izraelu, ki bi mu nemiri in nestabilno okolje tudi škodovalo. Prav tako si ne želijo preveč povečati nestabilnosti zaradi bližine Iraka, kjer po končani iraški vojni še vedno dela veliko Američanov, tam je veliko Ameriškega kapitala, ki ga lahko izgubijo, če se nestabilnost iz sosednje države preseli še tja. Količina v Siriji pridobljene nafte ni zanemarljiva in ima manjši vpliv na ceno nafte na svetovnem trgu. Zaradi tega so v ta konflikt vpletene Združene države Amerike, saj imajo tam svoj strateški interes, ki ga želijo spodbuditi s podporo upornikov

(Fantz 2012). V Siriji se tako posredno spopadata tudi Ruska federacija in Združene države Amerike. To se je v zgodovini že večkrat dogajalo, saj bi bil neposreden spopad med dvema velesilama, ki imata jedrsko orožje, verjetno preveč uničujoč. Vendar pri tem lokalnem spopadu pozabljata na previdnost in tako diplomatska vojna med njima postaja vedno bolj napeta. Združene države Amerike in njeni zavezniki že nekaj časa poskušajo odstraniti Bašarja Al Asada z oblasti. Sirijskim upornikom namreč že nekaj časa pošiljajo orožje, komunikacijska sredstva, denar in borce, da bi uspeli premagati vojsko, vendar jim to ne uspeva. Sirijo kot največjega zaveznika Irana želijo oslabiliti in tako posledično oslabiliti tudi Iran (Margolis 2013). Pomen Sirije za Iran je tudi to, da ima ta preko sirijskega ozemlja dostop do Libanona in ozemlja Levatana. S padcem režima Bašarja Al Asada bi tako Iran izgubil pomembno povezavo do Libanona, saj je to najlažja možna pot, ker pomorsko pot blokira Izrael. Libanon ima za Iran predvsem strateški pomen pred morebitnim napadom iz Izraela na Iranske cilje. Zato sodeluje in podpira Libanon in predvsem Hesbolah na vojaškem in ekonomskem področju. S tem se poskuša zaščititi pred direktnim napadom in z oboroževanjem Hesbolaha poskuša vplivati na ravnotežje sil na tem območju in preprečiti morebiten napad Izraela na Libanon, Sirijo in Iran. Poleg tega je Hesbolah pomemben tudi za Sirijo, saj se ta tudi bori proti upornikom v Siriji in tako pomaga sirijski vojski pri boju proti upornikom. Tako so te tri države medsebojno povezane in bi sprememba oblasti v eni od njih lahko povzročila spremembe v varnostni situaciji na tem območju. To bi po tem lahko povzročilo posledice pri preostalih državah in vplivalo na stabilnost regije (Hokayem 2014). Pri tem bi verjetno imel največ koristi Izrael, ki bi imel manj nasprotnikov okoli sebe, oziroma bi ti imeli manj sredstev za oboroževanje in bi mu tako predstavljali manjšo grožnjo. Poleg orožja zahodnega izvora v Sirijo prodaja orožje tudi Ruska federacija, s katerim opremlja sirijsko vojsko in tako pomaga pri ohranjanju trenutnega ravnovesja sil na območju. Sirija je namreč že dolgo časa zaveznica Ruske federacije; ta se počuti ogrožena zaradi vojne v Siriji, ki jo podpirajo zahodne države, in v tem vidi posredno grožnjo pri oslabitvi in zmanjšanju vpliva v svetu. Podobno izkušnjo je že imela pri spopadu z Gruzijo, kjer so Združene države Amerike pomagale pri »revoluciji vrtnic«, ki je prinesla Gruziji novo vodstvo. To je kasneje zanetilo, kratko a krvavo vojno z Rusko federacijo. Poskusili so namestiti raketni ščit v vzhodno Evropo, ki bi bil obrnjen proti Ruski federaciji. Zaradi tega ta ne želi več popuščati zahodnim državam in tako ubraniti svoje interese. Vendar bi bilo za vse boljše, če Združene države Amerike s svojimi zavezniki ne bi ustvarjale nove hladne vojne, ki večini ne koristi, ampak bi se vsi skupaj posvetili reševanju konfliktov na drugačen način in

jim dobiček ne bi bil več najpomembnejši. Bolje bi bilo, če bi se zavzemali za hitrejši razvoj vseh držav in ne bi povzročali konfliktov na interesnih območjih (Margolis 2013).

4.4 NOTRANJI AKTERJI

V Siriji je veliko različnih skupin, ki si želi zamenjati oblast in pridobiti več pravic, zato si želijo spremeniti vodstvo in tako vplivati na dogajanje v državi. V Siriji so večinsko prebivalstvo muslimani, tam živijo tako šiiti kot suniti in kristjani. Vsi so v preteklosti živeli v sožitju, vendar se v zadnjem prihaja do nasprotja med njimi, ki so bili verjetno sproženi zaradi zunanjih akterjev.

V Siriji je glavni akter, ki se bori proti upornikom, vlada Bašarja Al Asada in redna vojska. Ta se bori proti njenim nasprotnikom za umiritev nestabilnih razmer v državi in ponovno vzpostavitev stabilne oblasti v državi. Sirska arabska vojska je redna profesionalna vojska v Siriji. Ob njej se proti upornikom borijo tudi prostovoljci, ki so se združili v Narodno obrambo. Ta je bila organizirana v letu 2013. V to so vključeni tudi pripadniki rezervne sestave sirijske vojske. Proti upornikom se bori tudi veliko šiitskih milic, ki si želijo ohraniti vlado trenutnega predsednika Bašarja Al Asada. Te so večinoma sestavljene iz alavitov in šiitov in so se začele pojavljati predvsem po letu 2012. Urjenje jim je velikokrat organizirala tudi sirijska vojska in s tem povečala njihove bojne sposobnosti. Na vladni strani se borijo tudi pripadniki Hezbolaha, ki sodelujejo predvsem v bližini meje z Libanom, od koder ta izhaja (Lister in McCants 2014). Tako se v Siriji veliko različnih skupin bori za vzpostavitev miru v državi in s tem mirnega življenja ljudi.

Alaviti podpirajo trenutno vladavino Bašarja Al Asada predvsem zato, ker so se v času od leta 1963, ko je prišel na oblast Hafez Al Asad, uspeli utrditi v pomembnih družbenih silah; tako imajo večjo moč pri določanju ter upravljanju z državo. V velikem številu so tako prisotni tudi v vojski, kjer je večina oficirjev alavitov, in varnostnih silah, kar tako še dodatno prispeva k lojalnosti vojske predsedniku Bašarju Al Asadu. Prav tako tudi druge manjšine veliko bolj na strani vladnih sil kot upornikov. Uporniki namreč povzročajo veliko škode prebivalcem z različnimi napadi v mestih, predvsem na šole in druga mesta, kjer se nahaja veliko ljudi, s čimer poskušajo ustrahovati ljudi in zmanjšati njihovo podporo vladnim silam. Prevlado sunitov v državi bi za njih pomenilo veliko spremembo, saj bi ponovno v

podrejenem položaju, kot so bili že prej. To bi sprožilo njihovo nasprotovanje, kar pa bi povzročilo, da bi se lahko spori samo še bolj zaostri in vojna nadaljevala še dalj časa (Šterbenc 2011, 296–299).

Na strani opozicije se bori veliko različnih skupin, vendar je veliko njihovih članov iz drugih držav. Glavna skupina je Sirijski nacionalni svet, vendar se vse uporniške skupine ne strinjajo z njihovimi stališči. Tako je v Siriji veliko različnih uporniških skupin, ki se borijo proti podpornikom Bašarja Al Asada, včasih tudi ena proti drugi, vendar niso vse združene in povezane med seboj. Islamska fronta je ena največjih, imela naj bi okoli 50.000 do 60.000 borcev. Ta si prizadeva za uveljavitev Šeriatskega prava. Poleg tega je poskušala združiti vse, ki se borijo proti vladnim silam, vendar jim to ni uspelo. Naslednja skupina je Svobodna sirijska armada, ki je sestavljena iz nekdanjih sirijskih vojakov in prostovoljcev. Fronta Al-Nusar je skupina, ki je prav tako povezana z mednarodno teroristično organizacijo Al Kaida. Ena od skupin je tudi Sirijska revolucionarna fronta, prisotnih je pa tudi nekaj drugih manjših skupin. Nekatero uporniške skupine so med seboj tudi v sporu in se borijo ena proti drugi, zaradi česar je stanje še bolj zapleteno (Lister in McCants 2014).

Pomembna uporniška skupina je tudi ISIS – Islamska država Iraka in Levanta, ki si prizadeva, da bi združila ozemlje Levanta v eno državo in ima v zadnjem času velik vpliv predvsem v Iraku ter Siriji. V Sirijo je razširila ozemlje, ki ga nadzira, predvsem iz severnega, Iraka ter tako postala pomemben akter tudi v sirijski vojni. V obeh državah nadzira že kar precejšen del ozemlja in tako želi vzpostaviti svojo novo državo. Ozemlje Levanta je ozemlje Iraka in Sirije ter nekaj ozemlja sosednjih držav. Pripadniki te skupine so tako prebivalci Sirije in Iraka kot tudi drugi iz različnih držav sveta, ki so se pridružili tej skupini. Je tudi ena od najbolj skrajnih skupin in je spadala pod mednarodno teroristično organizacijo Al Kaida, dokler se od nje ni ločila v letu 2014. Ločila se je predvsem zato, ker ni želela več upoštevati navodil vodstva, pač pa si sama ustvariti neko novo državo ter vzpostaviti svoje vodstvo. Tako ta skupina sodi med notranje akterje, saj je sestavljena iz domačega prebivalstva. Poleg tega pa lahko sodi tudi med zunanje akterje, saj deluje tudi izven Sirije ter od tam pridobiva tudi večino svojih borcev ter sredstev za delovanje. Zaradi veliko sredstev, ki jih ima na voljo, se tako bori tako proti sirijski vojski kot ostalim upornikom v Siriji. Zaradi njenega delovanja v Iraku in Siriji in velike krepitve moči v zadnjem času so si za zaustavitev njenega delovanja prizadevajo tudi drugi akterji. Združene države Amerike bombardirajo vojaške cilje te skupine v Iraku in se poskušajo dogovoriti tudi za napade nanjo na območju Sirije skupaj s

sirijsko vojsko. Tako se je s povečanjem moči te skupine zelo spremenilo dogajanje v sirijski vojni (RT 2014a).

V konflikt so vključeni tudi Kurdi, predvsem na severu Sirije v bližini meje s Turčijo. Ti imajo podporo Kurdov iz Turčije in se spopadajo s Sirijskimi oblastmi in z drugimi uporniki za osvojitve ozemlja na severu države. Tam želijo ustanoviti svojo avtonomno pokrajino, česar pa se bojijo turške oblasti, saj bi ta lahko podpirala Kurdsko delavsko stranko v Turčiji in si tam prizadevala za večjo uveljavitev, s tem pa povzročala težave turškim oblastem (Wagner in Cafiero 2013).

4.5 VOJNA V SIRIJI

Vojna v Siriji traja že dalj časa, saj se je začela marca leta 2011. V tem času je umrlo že več kot 150.000 ljudi in bilo uničenih veliko domov ter drugih objektov ter povzročene veliko materialne škode predvsem prebivalcem Sirije. Kljub nekaj poskusom ustavitvi nasilje v državi to še traja in se bo verjetno nadaljevalo še nekaj časa, saj imajo vse strani še veliko različnih virov sredstev, ki so pomembna za nadaljevanje bojev. Težava pri tej vojni je, da bo država s tem lahko končala kot Somalija, kjer je državljanska vojna popolnoma razdelila državo, pri tem je umrlo veliko število ljudi, v državi pa je nastalo dobro okolje za razvoj kriminala in terorizma. Združene države Amerike so svojo politiko tudi delno odgovorne za tako veliko število žrtev, saj nasprotujejo oblasti Bašarja Al Asada, podpirajo upornike v boju proti njemu ter tako zmanjšujejo možnosti za mirno rešitev vojne. Vojna je kriva za veliko število beguncev, ki se selijo v sosednje države in s tem poslabšujejo življenjske razmere vseh ljudi v teh državah. Države s podporo upornikov in nasprotovanju režimu ogrožajo tudi lastno varnost, saj bi lahko s propadom oblasti Bašarja Al Asada na oblast prišli teroristi in tako z orožjem in drugimi sredstvi, ki jih imajo v državi, ogrožali druge, tako kot so to naredili Talibani v Afganistanu v devetdesetih letih dvajsetega stoletja. Problem pri reševanju krize je tudi ta, da se Ruska federacija in Združene države Amerike nista sporazumela, kaj naj se zgodi z oblastjo Bašarja Al Asada oziroma kako naj bi se začele spremembe v vodstvu države. Tako ni jasno ali bo kmalu prišlo do konca podpore upornikom in s tem prevzem nadzora Sirijske vojske nad večino območji države, ki jih še ne nadzorujejo ali bo to prej uspelo upornikom (Tabler 2013).

Problem pri reševanju krize je tudi ta, da imajo tako uporniki kot vladne oblasti na voljo veliko sredstev za vojno, saj jih podpirajo različne strani. Upornike naj bi po besedah zunanjega ministra Ruske federacije Sergeja Lovrova urili v uporabi kemičnega orožja, s čimer je podkrepil tudi to, da so uporniki proti nasprotnikom uporabljali kemično orožje, za kar so nekateri zahodni mediji obtožili samo sirijsko vojsko. Pri urjenju upornikov v manj stabilnih državah, na primer v Afganistanu, naj bi sodelovali tudi tuji inštruktorji, ki so pomagali pri urjenju upornikov zaradi različnih interesov. Urjenja naj bi potekala v delih države, ki jih državni organi ne nadzorujejo in imajo zato ljudje več možnosti za prosto delovanje brez nadzora. Tako so tuji specialisti pomagali pri usposabljanju ljudi za organiziran boj proti trenutni oblasti v Siriji (Sridharan 2013). Poleg tega so novinarji s pomočjo intervjujev z upornikov izvedeli, da so ti imeli urjenje tudi v Katarju, kjer so jih tuji inštruktorji urili v uporabi orožja proizvedenega v Združenih državah Amerike in taktiki bojevanja ter postavljanja zased vojski v Siriji. Pri tem so jih tudi oborožili in opremili. Poleg tega so upornikom poslali tudi ameriško protitankovsko orožje BGM-71 TOW, ki naj bi ga po mnenju strokovnjaka za mednarodno trgovino z orožjem odobrila tudi administracija ameriškega predsednika. Uporabo tega orožja pa so uporniki tudi posneli, s čimer so potrdili, da ga imajo (Youssef 2014). Iz različnih posnetkov, ki so jih različne uporniške skupine objavile na internetu, je tudi razvidno, da ga ima več različnih skupin. Uporabo je potrdilo 9 različnih skupin v različnih provincah Sirije, ki z njim napadalo podpornike režima. S tem so pridobili nekaj več možnosti za obrambo in uničevanje tankov sirijske vojske, ki te pogosto uporablja za podporo pehoti pri napadih. Zaradi uporabe novega protitankovskega sistema bodo morali tankisti bolje paziti na lastno varnost zaradi novega učinkovitejšega orožja (Lucas 2014). Vendar pa imajo nekateri uporniki kljub temu nizko moralo, ker niso dobili orožja za protiletalsko obrambo; tako ima vojska še vedno prevlado v zraku in posledično veliko prednost pred uporniki. Združene države Amerike pa še vedno zanikajo njihovo vpletenost pri posredovanju novega orožja upornikom, kljub temu da se je na internetu pojavilo veliko različnih posnetkov upornikov pri uporabi različnega orožja. To je potrdilo tudi več različnih intervjujev z uporniki, a uradno naj bi Združene države Amerike še vedno pomagale upornikom samo s hrano, obleko in zdravstvenim materialom (Youssef 2014). Zato se lahko nesoglasja o reševanju tega spora s strani mednarodnih akterjev samo podaljšajo, saj se o rešitvi krize verjetno ne bodo uspeli dogovoriti in bo pomembno samo to, kdo bo bolje podpiral eno izmed sprtih strani v vojni. Poleg tega je pri reševanju krize pomembno tudi mnenje ljudi, ki živijo na tem območju, in dejstvo, koga podpirajo. Verjetno si večina ljudi želi prekinitev spopadov in mir. Vendar je vprašanje, kdo naj ima oblast, saj če približno enak

delež ljudi podpira sedanjega predsednika in upornike, ni enostavnega odgovora na to, kdo naj prevzame oblast, da bi bila večina ljudi zadovoljna.

Pomemben dejavnik za nastanek vojne je tudi zemeljski plin in v manjši meri nafta, zaradi katerih je umrlo že veliko ljudi in bilo uničene že veliko infrastrukture. Kljub temu da teh dveh surovin v Siriji ni v zelo velikih količinah, imata vseeno neko vlogo, predvsem pri dobičku, ki ga prinašata državi. Med vojno so uporniki zasedli že nekaj naftnih polj, zaradi česar se je zmanjšal zaslužek vlade s te strani, vendar se količina zemeljskega plina ni resno zmanjšala. Sirija ima dva večja nahajališča nafte in je imela v letu 2011 približno 20 % prihodka v državni proračun s te strani. Vendar se je ta prihodek zaradi sankcij EU, ki je bila uvoznica večjega dela nafte, in vojne škode v letu 2013 zmanjšal. Uporniki so s tihotapljenjem nafte mimo državnih institucij državi naredili veliko škode. Nafto je lažje transportirati kot plin ali električno energijo in ima relativno visoko vrednost na trgih. S tem si želijo osvojiti te trge tudi mednarodne korporacije in si tako povečati zaslužek. Zaradi tega so bili tudi delno spodbujeni nemiri v državi, ki bi državo destabilizirali in bolj odprli za prihod tujcev (Butter 2014). Poleg črpanja nafte je Sirija pomembna tudi kot tranzitna država, preko katere surovin potuje na poti v Evropo. Katar, ki ima največji izvoz utekočinjenega plina na svetu, ima v načrtu speljati plinovod skozi Sirijo v Evropo, vendar se Sirija zaradi Ruske federacije s tem ni strinjala in je raje podprla plinovod iz Irana in Iraka, s tem pa nasprotovala Katarju ter posledično tudi Združenim državam Amerike. Tu je verjetno glavni vzrok Katarja za spodbujanje upornikov v Siriji, saj si želi vzpostaviti svoj plinovod v Evropo, pri tem bi mu lahko sprememba oblasti v Siriji koristila. Skozi Turčijo bi lahko bil speljan plinovod Nabucco, ki trenutno ni v izgradnji, in ta bi omogočal pretok plina iz Katarja v Evropo. Prav tako Savdska Arabija podpira upornike zaradi želje po nadzoru in izvozu čim večje količine nafte. Pomembno vlogo v vojni v Siriji ima tudi Ruska federacija, ki je največja izvoznica plina na svetu in ima največ koristi od blokiranja plinovodov iz drugih držav v Evropo. Posledično ima tako Ruska federacija s tem lahko večji profit od profit od prodaje plina v Evropi. Tako Sirija in Ruska federacija sodelujeta na več področjih. Ruska federacija ima tako pomembno vlogo pri dobavi orožja, gospodarskem sodelovanju in še čem, poleg tega ima ta v mestu Tartus svojo vojaško bazo. Tako bi s padcem oblasti Bašarja Al Asada Ruska federacija in Iran izgubila dobrega partnerja in posledično tudi nekaj vpliva na svetovnih trgih ter vpliva v svetu. Savdska Arabija, Katar in nekatere druge države bi s tem lahko pridobile nekaj novih trgov in tako dodatno zaslužile, kjer bi posredno imele od tega korist tudi Združene države Amerike, saj bi bila Ruska federacija in Iran oslABLJENA, kar bi jim lahko v daljšem obdobju

samo koristilo. Tako vojna v Siriji ni vojna, ki se je začela s pomočjo mednarodnih akterjev zaradi uporabe kemičnega orožja ali želje po uveljavitvi višje mere demokracije v Sirijo. Bila je sprožena predvsem zaradi globalno političnih razlogov, transporta in prodaje surovin (Austin 2013).

Na potek vojne vpliva veliko različnih notranjih in zunanjih akterjev. Med njimi je v zadnjem času veliko moč pridobila uporniška skupina ISIS – Islamska država Iraka in Levanta, ki si prizadeva za vzpostavitev svoje države na delu območja Sirije in Iraka ter na ozemlju nekaterih sosednjih držav. Ta je s svojim povečanim delovanjem v zadnjem času zelo vplivala tudi na druge akterje, ki imajo vpliv v sirijski vojni. Združene države Amerike so tako proti njej začele izvajati zračne napade, da bi zmanjšali njene možnosti za delovanje in posredno s tem pripomogli k hitrejšemu končanju vojne. Sirija je tudi pripravljena na skupen boj proti tej skupini skupaj z Združenimi državami Amerike na svojem ozemlju, vendar ne brez njihove odobritve. Zaradi pridobitve velikega vpliva in moči v zelo kratkem času se želijo nekateri akterji, ki so si pred tem nasprotovali, povezati in se boriti skupaj predvsem proti tej skupini, da ne bi pridobila preveč ozemlja in postala večja grožnja celemu svetu. Ena od težav je tudi ta, da brez kopenskega posredovanja in s samo zračnimi napadi ne bodo uspeli ustaviti napredovanja, saj so zračni napadi v mestih niso tako točni kot na odprtem in pri tem lahko pride do veliko civilnih žrtev. Zato je pomembno sodelovanje na več področjih; tako bi s skupnimi močmi ustavili skupnega sovražnika. Za hitro rešitev krize v državi je pomembno sodelovanje med različnimi akterji ter sprejetje kompromisov in zaustavitev bojov (The Guardian 2014).

5 ZAKLJUČEK

V diplomski nalogi sem postavil dve hipotezi. Pri prvi ugotavljal, ali je bila vojna v Siriji sprožena zaradi zunanjih akterjev. To sem skozi nalogo potrdil, saj so imeli zunanji akterji velik vpliv pri začetku nemirov pri finančni in materialni podpori upornikov. Ti so imeli velik interes predvsem zaradi koristi, ki bi jo lahko imeli, če bi se spremenilo vodstvo države. Največjo korist bi verjetno imele največje podpornice upornikov, ki sta Katar in Savdska Arabija. Slednji bi zaradi izvoza nafte in plina preko sirijskega ozemlja s pomočjo novega vodstva verjetno lahko zgradili naftovod in plinovod. Tako imajo pri tej vojni velik vpliv zunanji akterji, ki želijo doseči neke spremembe v državi in s tem pridobiti neko korist.

Savdska Arabija in Katar si želita spremembe vodstva predvsem zato, da bi preko Sirije lažje transportirali plin in nafto v Evropo in tako povečali svoj zaslužek, kar bi posledično oslabilo Iran in Rusko federacijo. Turčija bi imela prav tako korist od plinovoda preko svojega ozemlja, zaradi česar tudi ona podpira upornike. Združene države Amerike in države Evropske unije bi imele korist predvsem v naftni industriji in plinu, ki bi ga lažje transportirali do njih. Zaradi vmešavanja ene strani, ki želi spremeniti razmerje sil v državi, se je v spopad vmešala tudi druga stran, ki ne želi izgubiti svojega vpliva v Siriji in koristi, ki jih ima na različnih področjih. Ruska federacija bi izgubila pomembnega akterja pri blokiranju plinovoda skozi Sirijo in strateško pomembno pristanišče v Sredozemskem morju. Sirija je pomembna tudi za Iran, ki jo podpira, saj je zanjo pomemben zaveznik v regiji, ki je dokaj nestabilna. Zaradi različnih vzrokov so različni akterji podprli različne strani, saj tako želijo vplivati na spremembe na tem področju. Tako bi imele spremembe v Siriji tudi vpliv na varnostno stabilnost v regiji. Zaradi padca režima Bašarja Al Asada bi lahko na oblast prišli uporniki in tako bi se lahko samo povečalo nestabilno okolje. To bi lahko imelo vpliv na vse sosednje države, saj bi se konflikt lahko razširil še nanje ter jih tako oslabil. To bi verjetno najbolj občutila Iran in Ruska federacija, ki imata največjo željo po ohranitvi trenutnega režima v državi zaradi lastnih koristi in varnosti.

Z drugo hipotezo, ki sem jo postavil, sem želel ugotoviti, ali vojna poteka med dvema neenakima stranema, ki nimata enakih pogojev za boj zaradi različnih vzrokov. To sem potrdil, saj strani nista enakovredni. Strani, ki se spopadata med sabo, nista enaki in nimata enakih sredstev za boj, zaradi česar so tudi načini bojevanja različni. Iz različnih pogledov imata zato različne prednosti in slabosti. Uporniki imajo prednost predvsem v tem, da lahko kot civilisti tihotapijo orožje, izvajajo teroristične napade s civilnimi vozili v mestih in okolici. Vojska ima prednost v tem, da ima veliko več opreme in težkega orožja, ker uporablja tudi letalstvo in tanke, ki jih uporniki nimajo zaradi drugačnega načina boja. Neenakost med stranema je vidna tudi pri tem, kdo ju podpira, saj pri podpori ne dobita popolnoma enakih sredstev. Uporniki dobijo novo orožje, medtem ko ima redna vojska relativno staro orožje in opremo. Pomembna je tudi medijska predstavitev dogodkov in razumevanje ljudi o tem, kaj se resnično dogaja. Pri tem pogledu imajo uporniki večjo prednost, saj imajo pri poročanju o dogajanjih veliko vlogo evropski in ameriški mediji, ki ustvarjajo javno mnenje z različnimi novicami in s tem, ko nekaj poudarijo, drugo pa izpustijo. Javno mnenje ljudi na zahodu je že ustvarjeno zaradi medijev, ki nanj vplivajo že dolgo časa in imajo velik vpliv na večji del prebivalstva. Zaradi tega ima veliko ljudi že ustvarjeno neko mnenje o različnih dogodkih, ki

ga mediji samo še podkrepijo. Verjetno tudi drugačen način poročanja medijev tega ne bi uspel spremeniti v kratkem času in bi za spremembo družbe potrebovali več časa. Kljub temu so na internetu tudi informacije iz drugih virov, vendar ni enostavno ločiti med viri, ki posredujejo bolj in kateri manj resnične informacije. Za končanje spopadov v Siriji pa je verjetno najpomembnejše, kaj se bo zgodilo tam in kako se bodo na to odzvali ostali mednarodni akterji. Obstaja še odprto vprašanje, kdo bo bolj podprl eno od strani in s tem povzročil večje spremembe v poteku vojne.

6 LITERATURA

1. *Abkhazian network news agency*. Dostopno prek: <http://anna-news.info/> (16. maj 2014).
2. Austin, Steve. 2013. *Crude Oil and the Syrian Conflict*. Dostopno prek: <http://www.oil-price.net/en/articles/crude-oil-syrian-conflict.php> (19. maj 2014).
3. Boxx, Edward. 2013. Observations on the Air War in Syria. *Air & Space Power Journal* (March–April) Dostopno prek: <http://http://www.washingtoninstitute.org/uploads/Documents/opeds/Boxx20130301-AirSpace.pdf> (14. april 2014).
4. Britanica. 2014a. *Islamic world*. Dostopno prek: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/295765/Islamic-world/26915/Effect-of-the-Crusades-in-Syria> (4. april 2014).
5. --- 2014b. *Syria*. Dostopno prek: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/578856/Syria/29903/Hellenistic-and-Roman-periods> (3. april 2014).
6. --- 2014c. *Syrian Civil War*. Dostopno prek: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/1781371/Syrian-Civil-War> (24. marec 2014).
7. --- 2014č. *War*. Dostopno prek: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/635532/war> (11. april 2014).
8. Butter, David. 2014. *Fueling Conflict: Syria's War for Oil and Gas*. Dostopno prek: <http://carnegieendowment.org/syriaincrisis/?fa=55195> (19. maj 2014).
9. Charbonneau, Louis. 2014. *U.N. appeals to Russia, U.S. to salvage Syria peace talks*. Dostopno prek: <http://www.reuters.com/article/2014/03/12/us-syria-crisis-un-idUSBREA2B1AF20140312> (24. marec 2014).
10. Country studies. 2014. *Ottoman Empire*. Dostopno prek: <http://countrystudies.us/syria/7.htm> (7. april 2014).

11. East Time. 2014. *Istoriya Siriji*. Dostopno prek: <http://www.easttime.ru/countries/topics/2/7/55.html> (15. april 2014).
12. Fantz, Ashley. 2012. *Why Syria should matter to Americans*. Dostopno prek: <http://edition.cnn.com/2012/04/10/world/syria-why-care/> (5. maj 2014).
13. Global security. 2014. *Syria – History*. Dostopno prek: <http://www.globalsecurity.org/military/world/syria/history-muslimempires.htm> (4. april 2014).
14. *The Guardian*. 2014. Syria offers to help fight Isis but warns against unilateral air strikes, 26. avgust. Dostopno prek: <http://www.theguardian.com/world/2014/aug/26/syria-offers-to-help-fight-isis-but-warns-against-unilateral-air-strikes> (29. avgust 2014).
15. Hamilton, Chris. 2012. *Houla massacre picture mistake*. Dostopno prek: http://www.bbc.co.uk/blogs/legacy/theeditors/2012/05/houla_massacre_picture_mistake.html/ (14. maj 2014).
16. *Heidelberg Institute for International Conflict Research*. Dostopno prek: <http://www.hiik.de/en/> (5. junij 2014).
17. Hokayem, Emile. 2014. *Iran and Lebanon*. Dostopno prek: <http://iranprimer.usip.org/resource/iran-and-lebanon> (14. julij 2014).
19. Javornik, Marjan, ur. 2000. *Enciklopedija Slovenije*, 14. zvezek. Ljubljana: Mladinska Knjiga.
20. Kevorkova, Nadezhda. 2011. *Western media lie about Syria – eyewitness reports*. Dostopno prek: <http://rt.com/news/syria-lies-interview/> (17. april 2014).
21. Lister, Charles in William McCants. 2014. *The Syrian civil war: political and military state of play*. Dostopno prek: <http://warontherocks.com/2014/02/the-syrian-civil-war-political-and-military-state-of-play/> (12. maj 2014).

22. Lucas, Scott. 2014. *Syria: The 9 Insurgent Groups with US-Made TOW Anti-Tank Missiles*. Dostopno prek: <http://eaworldview.com/2014/05/syria-9-insurgent-groups-us-made-tow-anti-tank-missiles/> (14. julij 2014).
23. Margolis, Eric. 2012. *Dangerous Games in Syria*. Dostopno prek: <https://www.commondreams.org/view/2012/06/17-0> (18. april 2014).
24. RT. 2014a. *All you need to know about ISIS and what is happening in Iraq*. Dostopno prek: <http://rt.com/news/166836-isis-isil-al-qaeda-iraq/> (28. avgust 2014).
25. --- 2014b. *Bashar Assad wins Syria presidential election with 88.7% of vote*. Dostopno prek: <http://rt.com/news/163696-assad-win-president-syria/> (16. julij 2014).
26. Rtv slo. 2014. *Foto: "Sirija je tarča projekta za sejanje sektaškega razkola"*. Dostopno prek: <http://www.rtv slo.si/svet/foto-sirija-je-tarca-projekta-za-sejanje-sektaskega-razkola/253952> (14. april 2014).
27. Sabourin, Louis. 2012. *International actor*. Dostopno prek: http://www.dictionnaire.enap.ca/dictionnaire/docs/definitions/definitions_anglais/international_actor.pdf (18. maj 2014).
28. Sridharan, Vasudevan. 2013. *Syria Civil War: Russia Says Rebels Trained in Afghanistan on Chemical Weapons Use*. Dostopno prek: <http://www.ibtimes.co.uk/syria-chemical-weapons-lavrov-russia-nobel-opcw-513225> (19. maj 2014).
29. Šterbenc, Primož. 2011. *Zahod in muslimanski svet : akcije in reakcije*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
30. Tabler, Andrew J. 2013. *Syria's Collapse*. *Foreign Affairs* 92 (4). Dostopno prek: <http://www.foreignaffairs.com/articles/139457/andrew-j-tabler/syrias-collapse> (16. maj 2014).
31. Tharoor, Ishaan. 2013. *Syria's Civil War*. *Time* 181 (23). Dostopno prek: <http://content.time.com/time/magazine/article/0,9171,2145061,00.html> (18. april 2014).

32. The world factbook. 2014. *The world factbook – Syria*. Dostopno prek: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sy.html> (12. maj 2014).
33. Tucker, Joshua. 2013. *Why is Syria So Important to Russia and Putin?* Dostopno prek: <http://themonkeycage.org/2013/09/05/why-is-syria-so-important-to-russia-and-putin/> (5. maj 2014).
34. Wagner, Daniel in Giorgio Cafiero. 2013. *In Kurdish Syria, a Different War*. Dostopno prek: <http://fpif.org/kurdish-syria-different-war/> (14. maj 2014).
35. Youssef, Nancy A. 2014. *Syrian Rebels Describe U.S.-Backed Training in Qatar*. Dostopno prek: <http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/foreign-affairs-defense/syria-arming-the-rebels/syrian-rebels-describe-u-s-backed-training-in-qatar/> (30. maj 2014).